

ATATÜRK YAŞADI MI?

“Bir devrim yarıda bırakılırsa, geriye dönüş başlar...”

OKTAY AKBAL

telgrāfhane
yayınları

İÇİNDEKİLER

TARİH BİR KEZ YAŞANIR.....	9
ATATÜRK BİR DÜŞ MÜYDÜ?	10
ARKASI VAR.....	12
GEÇMİŞ ZAMAN OLUR Kİ!.....	14
GÖRÜYOR, BEKLİYOR.....	17
ÖNCE TARİH BİLMELİ	19
AMERİKALILAR VE BAĞIMSIZLIK SAVAŞIMIZ.....	22
“KEMALİLERİN HEZİMETİ”	25
SİVAS KONGRESİ TUTANAKLARI	28
TARİH BİR KEZ YAŞANIR	31
ABDÜLHAMİD KONUSU.....	34
SIRA ZAFERLERİNE Mİ GELDİ?.....	37
ATATÜRK'ÜN BABASI	40
GEÇMİŞLERİNE BİR GÖZ ATMAK.....	43
IRKÇI TURANCI ATATÜRK.....	46
OKUYUN OKUTUN.....	49
GERİDE DEĞİL İLERİDE O	53
GERİDE DEĞİL İLERİDE O	54
BİR 10 KASIM DAHA.....	57
ONU DUYMAK	60
19 MAYIS'IN ANLAMİ	63
19 MAYIS'I YAŞAMAK.....	66
19 MAYIS'I KUTLAMAK.....	69

23 NİSAN GÜNLERİ	73
YARINLARIN BAYRAMI	76
BİR BAŞLANGIÇTI 30 AĞUSTOS	79
YARIN 29 EKİM.....	81
BEN ONUNCU YILDAYIM.....	84
CUMHURİYET YOLUNDA	87
ONUNCUDAN ELLİNCİYE	90
27 MAYIS BİR DÖNÜM NOKTASIDIR	93
27 MAYIS BAYRAMI	96
ULUS OLMAK ÖZGÜR OLMAKTIR.....	99
ATATÜRKÇÜ OLMAK	100
ATATÜRK'ÜN SESİ	103
HALK EGEMENLİĞİ	106
TANIDINIZ MI BU SESİ?.....	109
ATATÜRKÇÜ MÜSÜNÜZ?.....	112
ULUS OLMAK, ÖZGÜR OLMAKTIR.....	116
ATATÜRKÇÜLÜK GÖREVİ.....	119
DEVRİMLER İÇİN OYLAMA YAPILAMAZ	123
DEVRİMLER İÇİN OYLAMA	124
SUÇ, İLİMLİ OLMAK.....	127
DEVRİMCİ ÇİZGİYE.....	130
FATİH GELECEKMİŞ.....	134
BURSA SÖYLEVİ.....	136
HER ŞEYİ O MU YAPACAKTI?	139
BUNUN ADI "DEVRİM"DİR	142
DURMAK DÜŞMEKTİR.....	145
ATATÜRKÇÜ EYLEM VE DÜŞÜNCE	148
YENİ TOPLUM, YENİ DEVLET	151
ATATÜRK'Ü YARGILAMAK.....	154

ATATÜRK İLKELERİ NEDİR?.....	157
“HAKİKİ” ATATÜRKÇÜLÜK.....	160
ATATÜRK DEVRİMİ NE OLDU?.....	164
BİR ADINIZ VAR SİZİN DE... ..	167
ZAMANI ÇÜRÜTMEK.....	170
NEREDE ATATÜRK?.....	173
BİR DEVRİM YARIDA KALIRSA.....	175
İÇTENLİK OLMAZSA.....	178
ORTA YOLCULUK!.....	181
TEK IŞIK.....	183

TARİH BİR KEZ YAŞANIR

ATATÜRK BİR DÜŞ MÜYDÜ?

Herkes Atatürk'ü övüyor, herkes "izindeyiz!" diye yırtıyor, herkes "o en büyük adam" diyor, herkes "Atam neredesin, niye bizi bıraktın" diye ağlıyor, herkes, herkes, herkes Atatürk yolunda, safında, ülküsünde, ardında!..

İki Alman öğrencisi gelmişler yurdumuza. Dinlemişler, konuşmuşlar. Herkes Atatürk'ü göklere çıkarıyor, herkes onu babası gibi seviyor. Sonra bir de bakmışlar ki herkes Atatürk'ün düşüncelerine, görüşlerine, ilkelerine, ülküsüne ters yolda gitmekte birbiriyle yarışıyor! En sağcısından kendini en solcu bilene dek! Çıkamamışlar işin içinden. Sonra sormuşlar bir Türk arkadaşlarına: "Neden ölümünden otuz yıl sonra bile O'nu bu kadar seviyorsunuz da O'nun dediklerine böylesine kulak asmıyorsunuz?"

Batı kafası bunu sorar işte. Hem sormakla da kalmaz yanıtını da bekler. Biz de düşünürüz ama işimize gelmez, çıkarımızı bozar diye vazgeçeriz yanıt aramaktan. Yaşar gideriz gündelik hayatımızı, 10 Kasım oldu mu başlarımız çığlıklar atmaya, gözyaşları dökmeye, söylevler çekmeye. Evet, sıkılmadan yaparız bunu.

1950-1960 yıllarının partizan bir valisi, genç devrimcilerin başkaldırıları karşısında şöyle demişti: "Atatürkçüymüşler! Atatürk'ün Cumhuriyeti emanet ettiği kuşak biziz, onlar

değil." Böyledir, hem Atatürk'ü kimseye kaptırmayacaklar hem de Atatürkçülüğü tarih sayfalarından kazıyacaklar. Cumhuriyet yıl dönümlerinde Arap harfli sloganlarla geçit töreni yapılacak. Politikanın çirkin kişileri oy uğruna "Muhammedî düzen"i getireceklerini söyleyecek. Yobaz gazeteleri Atatürkçülüğü gâvurluğun eşi sayacak. Kendini aşırı solcu sayan romancılar, bilim adamları sinsi sinsi, Atatürk'ten kalanları kemirecek... Sonra ölüm günü geldi mi söylevler! Ne zamana dek? O günün akşamına dek! Sonrası yok, Atatürkçülükleri o kadar işte. Eski yıllarda Atatürk için neler yazmışlar, neler demişler, bir okuyun. İşte Bayar ortada, "Atatürk, seni sevmek ibadettir" özdeyişini o bulmamış mıydı? Söylüyorlar, ama inanmadan, benimsemeden, uygulamak isteğini duymadan...

Öyle günler oluyor ki öyle olaylarla karşılaşırız ki kişi kendi kendine sormadan edemiyor: Bu ülkede Atatürk diye büyük bir adam gerçekten yaşadı mı? Sanki toplumca bir düş görmüşüz, sonra uyanıvermişiz. Öyle güzel bir düşten sonra uyanmak, korkunç bir kâbus. Atatürk bir düş müydü sahi? Çevreme bakıyorum, düş değil, bir zamanların gerçeği. Düş değilse de bir zamanların gerçeği ancak... Geçmiş, gitmiş, unutulmuş. Adı kalmış o kadar. Ne ilkeleri ne inancı ne arkadaşları!

Bayramlar, söylevler, törenler, demeçler... Bunlar bir şey değil. Temel sorunlara inmeden, Atatürkçülüğü bir fikir ve inan bütünü, bir öğretisi, bir toplum düzeni olarak ele almadan ne dense yararsızdır. İçi boş kalıplardır bunlar. O kalıpları doldurmak, Atatürkçülüğün özünü korumak gerek. Atatürkçülüğü ödöncülerden, rötuşçulardan, inkârcılardan, ulu hakancılardan, kendilerini sol sayıp en gerici düşünce ve davranışlardan kaçınmayanların elinden çekip almak gerek. Atatürkçülüğü düş olmaktan kurtarmak gerek...

ARKASI VAR

“Atatürk: ‘Millî irade, egemenlik kayıtsız şartsız millettir, Garp medeniyetinin usullerini tatbik etmek lazımdır.’ kanaatlerinde samimiydi. Bunları memleketimizde bir an evvel tatbik edecek, usul olarak kuracak, yerleştirecek bir ortamı arzu ediyordu, takip ediyordu. Benim kanaatim budur. Kendi hayatında ne dereceye kadar tatbik edebildiyse etti, mâbadını bize bırakıp gitti...”

Konuşan İsmet İnönü’dür. Bir gazeteciye söylemişti bu sözleri. Atatürk’ten sonra, on iki yıl Cumhurbaşkanlığı, on yıl ana muhalefet partisi başkanlığı, üç yıl kadar da Başbakanlık yapmış yakın arkadaşı, Atatürk’ün eserini yürüten, bugüne getiren başlıca yetkili kişi. Atatürk’ün, “mâbadını” bize bırakıp gittiği şeylerin ne dereceye kadar gerçekleştirildiğini en iyi bilecek devlet adamı.

Neymiş Ata’nın gerçekleştirmek istedikleri? Önce egemenliğin, ulusun olması... Bugün böyle midir durum? Egemenlik kayıtsız şartsız ulusun mudur? Evet, özgür seçimler yapıyoruz, Türk ulusu oyunu serbestçe kullanıyor, dilediğini seçiyor. Ya da kullandığını, seçtiğini sanıyor, buna inanıyor. Bu her şeye rağmen bir aşamadır. Kan dökülmeden seçimler yapabiliyoruz. Büyük düzenler, dolaplar kurmadan, döndürmeden çok partili bir ülkede özgür seçimler oluyor. Bu,

ulusun gerçekten egemen olması mıdır? Bir bakıma evet, bir bakıma hayır. Özgür seçimle de olsa Meclis'e girenler üç aşağı beş yukarı aynı kişiler değiller mi gene? Eskiden Meclis'e girenler daha çok aydınlar, eşraf, ağa temsilcileriydi. Şimdi aydınlar azaldı, ötekiler çoğaldı! Halkın gerçek temsilcileri gene azınlıkta, gene iktidardan uzakta!.. Demek egemenlik kayıtsız şartsız ulusun değil hâlâ... Çünkü ulusun yarısından çoğu kara bilgisizlik içinde! Böyle olunca ne egemenliğini bilir ne de bunun anlamını, değerini, tadını! Bir ülkede bilinçsiz kişiler yarıdan çoksa orada "millî irade" diye bir şeyden bahsetmek kolay olmaz. Millî irade dediğimiz şey, politika esnafının, halkın gözünü boyayarak oyunu alması, geçip koltuklara kurulması mıdır? Değil elbet...

Gelelim "Garp medeniyetinin yöntemini benimsemek ve uygulamak" konusuna... Bu yalnız yasaları, yöntemleri, düşünceleri kâğıt üstüne yazmakla, birkaç bin okur-yazarın kafasına sokmakla olmaz. Hem, okullarımızda yetişen gençler, aydınlar Batı kafasının gerektirdiği ilkeleri ne denli benimsemişlerdir? Otuz yıldır eğitim alanında o kadar çok anlam ve ruh değişikliği oldu ki! Atatürk devrimciliği bayram söylevlerinde kaldı. Batılı anlayışa uymayan neler yapılmadı neler! Demek bu da gerçekleştirilememiş!..

Atatürk'ün üç ana isteğinin neler olduğunu İnönü güzel özetlemiştir. "Mâbadını bize bıraktı" derken de bir gerçeği belirtmiş. Ama o "mâbadı" ne hâle soktular? Kim soktu? Bunları tarih yazacak er geç...

GEÇMİŞ ZAMAN OLUR Kİ!

Yaşanmış bir olay:

Gazi Mustafa Kemal, Eylül 1924'te Hamidiye kruvazörü ile Karadeniz gezisine çıkmıştır. Cumhurbaşkanı olarak ilk kez gelmektedir bu illere. Hamidiye, 17 Eylül Çarşamba günü saat 18:00'da Rize Limanı'na varır. Gemi daha uzaktan, Rize valisi, komutanlar il ileri gelenleri tarafından karşılanır. Devlet Başkanı'nın gelişi top atışları ile bildirilir. Halk sokaklara boşanır. Geminin top atışlarına karşılık eski düğünlerde olduğu gibi halk da havaya silah atar. Kent, taklarla donanmıştır, havanın yağmurlu olmasına rağmen yakın ilçelerden gelenler her yanı doldurmuştur. Gece fener alayları yapılır. Ertesi gün Gazi, iki çeşmenin, bir caddenin açılışını yapar. Dönüşte bir kalabalık onu beklemektedir. Yolu kesilir, başında iki müftünün bulunduğu bir kalabalık tarafından. İşte olan o zaman olur...

Rize ve Atina müftülerinin elinde, Cumhurbaşkanı'na verilmek üzere hazırlanmış dilekçeler vardır. İlgililer okurlar dilekçeleri. Gazi sorar, müftülerin ve arkaları sıra gelen halkın ne istediğini. Medreseler açılmalı, din öğretimi yapılmalı, laik öğretime geçilmemelidir! Gazi bunları öğrenince öfkeyle şunları söyler: "Bu millet mektep yapmayacak mı? Şimdiye kadar geri kalmamızda en büyük amilin ne olduğunu bilmiyor mu-

sunuz? Hayır, medreseler açılmayacaktır. İaşenizi mi düşünüyorsunuz? Müsterih olun, ibadetinizle uğraşın, bırakın bu milleti. Yoksa bu kararı veren Meclis’te, sizden büyük âlimler yok mu? Millet bildiği gibi yapacak.” Sonra valiye döner: “Bu adamlar burasını İran gibi mi yapmak istiyorlar?” der.

Gene büyük gösterilerle, bir bayram coşkunluğuyla uğurlanır. Rize olayı üzerine aldığı bir kutlama telgrafına şöyle yanıt verir: “Gezdiğim ve gördüğüm her yerde millet cehil ve taassuba ilan-ı harp hâindedir. Medeniyet ve teceddüt yolunda bir an kaybetmeye muvafakati yoktur. Paslı dimağların şuursuz tefevvüheri, aniden milletin müşterek ve müthiş feveranyla bunalmaktadır. Bunu gözlerimle gördüm.”

İşte gerçek halk adamı, ulus lideri, uygarlık öncüsü... Üç beş geri kafalının, onları izleyen bilinçsiz kalabalıkların etkisinde kalmayan, tam tersine uyanık davranışıyla yığınları aydınlatan, gericiliğin paslarından sıyrın devlet adamı böyle olur. Nabza şerbet vermek yerine, nabza yararlı kanı, yaratıcı gücü, çağın gerçeklerine uygun bilim verilerini sunmaktır bu. Milyonlarca insan, Gazi’nin yolunda yürüyecektir, üç beş çıkarıcı kişi, kalabalıkları bir an için çevrelerine toplasalar da üstlerine gitmesini bilen aydınlık bir kafanın gücüyle yıkılırlar... Nitekim 19 Eylül günü, Giresun’da Gazi’ye seslenen bir genç, şöyle der konuşmasında: “İstiklal Harbî’nde şehit olanlar yalnız düşmandan değil, saraydan da intikam aldılar. Asırlardan beri başımıza sade veraset kuvvetiyle bela kesilenlerden bizi kurtardınız. Artık mukadderatımız Afrikalı bir dadının büyüttüğü, cahil bir han ve sultan elinde değildir. Şimdiki reisimiz, siz ve Büyük Millet Meclisi’dir. Cumhuriyet bir taht ise biz gençler onun sehпасıyız. Biz kırılmadıktan sonra o düşmeyecektir. Ve üzerinde her zaman layık olan oturacaktır. Türk tarihinde artık kimse tufeyli yaşayamaz. Sizin büyük

huzurunuzda bütün gençler yemin eder ki Ata'nın aleyhine hâkimiyet-i milliyeye ve Cumhuriyetin zararına hangi baş kalkarsa onu koparacağız. Veleve ki o baş, vatanı ve hâkimiyet-i milliyeyi bize verenlerden biri olsun. Saltanat-ı ferdîyenin mezarı TBMM'nin altındadır. Dirilmesinin ve hortlmasının ihtimali yoktur. Kalkmak isterse milleti bütün ağırlığıyla üstünde, bizi bütün silahlarımızla karşısında bulacaktır.”

Buna Gazi, şu yanıtı verir: “Bu sözlerinizle bütün memleket gençliğine tercüman olmaktadır. Muharebe meydanlarında kanlarını akıtan şehitlerin ruhları bu sözleri işitmekle müsterih olmaktadır. Memleketin şuurlu ve zinde gençliği muvacehesinde hissettiğim bahtiyarlık büyüktür.”

Yaşanmış bir tarih yapıtı. Anlamalı bir olay. Atatürk Devrimi'ni, devrimcilerini tanımak, değerlendirmek için bir ölçü... Nereden nereye gelmişiz! 1924'te bugünün politikacıları, bugünün liderleri ya yeni doğmuşlardı ya da üç beş yaşındaydılar ya da daha dünyaya bile gelmemişlerdi. Yığınlara bol bol şerbet sunanlar, bilinçsiz yığınların hoşuna gitmeye çalışanlar, iktidara gelmek için Atatürk Devrimlerinden ne kalmışsa hepsini ortadan kaldırmayı kabul edenler, bir yandan da hiç sıkılmadan “Atatürk, Atatürk” diye bağırıyorlar!.. Hepsi, hepsi ortada!.. Ama tarih de ortada, Atatürk Devrimleri tarihi de belleklerde, kitaplarda. “Memleketin şuurlu ve zinde bir gençliği” de ayakta, tetikte, nice bezmiş, umutsuz, yenik düşmüş sayılırsa sayılısın...

GÖRÜYOR, BEKLİYOR

Öğrenciler getirir bu çelenkleri, işçiler getirir, memurlar getirir. Ne zaman geçsem renk renk çiçekler görürüm ayakları dibinde. Okurum üstlerindeki yazıyı. Hepsinde bir sığınma, bir yakarma sözü vardır. Umudunu yitirenler gelir Ata'nın heykeline, Beyazıt'tan yola çıkar Taksim'e dek yürürler. Ata'nın ayakları dibine bırakırlar çiçeklerini. Üstüne yazılı bir kâğıt ilâştirerek... Bilmem hangi fabrikanın patronu hırsızlık yapmış. Öğrenciler coplanmış, şu ya da bu olmuş... Son durak burasıdır...

Bir çeşit ağlama duvarı diyeceksiniz. Değil, hayır. Daha başka bir şey. Derin bir anlamı var bunun. Bu, ölümünden bunca yıl sonra da Ata'nın yaşadığını gösteriyor. En büyük güç diye onu biliyoruz, tanıyoruz. İnanıyoruz O'na. Koşuyoruz, sığınıyoruz, yardım bekliyoruz. O'ndan bir şeyler alıyoruz. Bir güç, bir inanç... Niye en çetin kavgalar, en kanlı dövüşler hep bu anıt çevresinde olur? Bundan.

Bakarsınız bir gün koskoca bir çelenk. Bilmem hangi fabrikanın işçileri, kadınlı erkekli, çocuklu toplanmışlar, ellerinde bayraklar, dövizler, yürüye yürüye Taksim'e çıkmışlar, varmışlar Ata'larının yanına. Fabrika sahibinin yaptıklarını bir bir anlatıyorlar. Yazıyla, sözle...

Heykel anlar mı dediklerini? Bir Ata var orada. Yıllardır kıpırdamamış, hep aynı biçimde duruyor ayakta. Meydan küçükken heykel büyük gibiydi. Meydan açıldı, genişledi, heykel minicik kaldı o koca alanda. Yeni bir heykel, yeni bir anıt gerek, daha büyüğü. Ata'yı tek başına orada sonsuza dek yaşatmalı. Şimdikini de oradan alıp, Gezi'deki boş alana dikmeli...

Atatürk duyar mı bunları, bu yakınmaları? Gözü önünde yapılan bu dövüşleri? Bu devrim düşmanlığını, bu gericilik akımını, çıkarıcılık yarışını?.. Bir kendimizi aldatmaca mı bu? Bazıları, O bir şey duymaz sanır. O, orada kentin göbeğinde cansız bir heykeldir. Ne yapsak ne etsek duymaz, anlamaz, durur öylece. Anlamadığı için, yerinden kıpırdamadığı için her şey yapılabilir. Gözleri önünde gençler dövülebilir, haksızlıklar, yanlışlıklar, kötülükler birbirini izleyebilir. Öyle sanırlar daha doğrusu!

Oysa!.. Yanıldılar, 1960 Mayıs'ında böyle sananlar. Yaşandı bu gerçek. Anlaşıldı ki Atatürk cansız değildir. Yalnız bir heykel, bir anıt, geçmişte kalan bir anı, yitip gitmiş bir düş değildir. Umulmadık bir anda dirilir Ata... İndirir yumruğunu devrimlerine karşı çıkanlara. Yamyassı eder hepsini...

Ata'nın anıtına gidip dertlerini dökenler, acılarını anlatanlar, ondan yardım bekleyenler biliyorlar bunu. Kör, sağır, dilsiz, anlayışsız, belleksiz, duygusuz kişilerdir "Taksim'de yalnızca bir heykel var" diyenler. Ata öldü, Atatürk ülküsü geçmişte kaldı diye sevenler... O, görüyor her şeyi. Anlıyor. Bekliyor... Bekliyor, bir günü, bir saati...